

Մանգրումի Էֆեաք

Մ Ի Կ Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱԹԻՐԷ

ԻՔԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1867 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 21 ՃԻԽԱ ԻՐԹԷՍԻ

ՆԻՒՄԵՐՈ 498

Գրականության համար 6 համար 300
Կարգավճար, 200 զ" արդ, լիքը արդը 100 զ" արդ.
Կարգավճար 50 ար փոքրագույն արդը արդ:

Իշխանության պետեր ամենը 12, 7-
բնիկ անհատ 3, 18-նիկ անհատ 2,
վե Իշխանի վե արդեր անհատական 4
էր գուրդը արդը արդ:

Մեքենա 4 արդեր, 4-արդը արդը 4-
167 Իշխանության անհատ ԼԵՎԱՆՍ ԶԵՐԱԼԵ Բարձր
նեման, Երազմ 8, փոքրագույն անհատական 4

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ	
ԷՍԱՍԱԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵՆ	
Հոկտեմբեր 20	Հիւմա.
Արդար	54-33
Գարանար	54-21

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԻԿՐԱՖԻՑԷ	
(Արդար Հիւմա Բարձր)	
Հոկտեմբեր 31 Բիւզար.	
ԷՍԱՍԱԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵՆ	
Փարիս	
Արդար	31.95
Գարանար	31.90
Լոնտոն	
Արդար	31-1 տէն 32
Գարանար	31-1 7 3-1
Ֆրանսիայի ֆոնտոն 0 0 3 ֆարիգի.	
Արդար	67.82-1
Գարանար	67.80
Պորսասան սոնրա	67.40

ԻԹԱԼԻԱ ՖՈՆՏՈՆ	
Արդար	44.70
Գարանար	44.90
Օսմանլի Իսթիգրադ 1865 ին.	
Արդար	255
Գարանար	255

Հոյեմբեր 1 Պորսա գարալ տըր.
Փարիս 1 հոյեմբեր սապահ.
Տեւն ախալաքի Բախրի դապեթաւըն.
տա նէշր օլունան պիր պահար Մանիթեօր
գաթիէն եալանա չըգարմը տըր.
Ֆլորանս. — Լա Կադեթ 0 ֆֆիսիէլ
նամ դադեթա, Իթալեա ասաքիքիին ֆիլ
վազը սինօրու թէ ճալուկ Իթմիշ օլունգ.
լարըն պիտիլէրէք, պու ճիւմէ անլէրին
օրատա հազըր պուլունմասը, էհալինին
ահվալը Իթմիշ պալինսի մէսէլէսին եի.

նէ քէլ էվէլ պուլունտուղու հալտե
պըրազմը օլունգ օլունգ պէնան Իթմիշիւր
Մեքենա դապեթա մէմուլ Իտեր քի, Կա.
րիպալտի ագրանէ պիր գարար Իլէ տալ.
լանարագ, էեալէթին ասալիշի Իեալտե.
սինէ, վէ Բամա մէսէլէսին հալու թէս.
վիլէսին մուսվէնէթ Իտերէք Իթալեա
հիւքիւմէթինէ Իլհազ օլունգ տըր.

Գամմըլիա Օրիանթալէ նամ դա.
գեթանըն ալտըր մախուս Իսպալէ կէօ.
րէ, ալաֆրանկա հոկո. 30 սապահար
Կարիպալտի Բաման Կիրմիշ տիր.
Քեգալիք վեգըր դադեթանըն եագ.
տըրընա նէգարէն, Բամանա Ֆրանսիայ ա.
ստիքի Իլէ գորպալար պէյնինտէ պիր
միւտարէպէ վու գու պուլունգ օլունգ
Տեր-սէալտեթալէ պիր միւթէպէր գալթա
պա թէլէկրաֆ պիտիլիմիշ տիր.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱՄԻԼԻՑԵՆ
Կիրիտ վէ Պուլղախիսթան Կադէրի.
նէ Լէվանթ Հէրալտ դադեթաւըն նէշր
ու Իլան Իթմէքտէ օլունգ Եալան հա.
վալտիլէրի Իլին տիւնքի կիւն Պապը-ալի
Թարաֆրանտան մէգըր դադեթանըն Բե.
մի Իթմար Կիրմիշ վէ տիւնքի քիւնք
նիւսիլէսինտէ նէշր օլունգ տուր.

— Ինկիլթէրրատան Իլթիրա օլունգան
պիր գըթա եէնի սերիլի հարլքէ վարօր
րէնճէմպիհ կիւնի Տեր-սէալտեթա վա.
տըր օլունգ տուր. Մեքենա վարօրուն
4 օմաղը օլունգ, սէօյլէնտիլինէ կէօրէ
սալթա 22 միլ եօլ ալմագտա Իմիշ.

— Սերայը հիւմայուն պաշ մապէյն.
ճիսի ճէմիլ րաշա հազըրէթիլին Կիրիտ.
տէն Տեր-սէալտեթա ալտեթ Իթմիշ օլ.
տուղու մէսմուլիմիզ օլունգ տուր.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԻՍԻՐԻՃԻՑԵՆ

Պիրինճի Նարօլէօնը րօլէթիգա.
սը Բարալարըն տիւնէվի հիւքիւմէթի.
նէ ալա Ֆարիտէլ օլմալընը Օթինիսն
Նարօլէօնալ դադեթա, շու ալթիալէրի
ճիւմէլէրիլէ պէնան վէ տէր Խաթըր
Իթմիշ տիր.

Պիրինճի Նարօլէօն, Իլթիլալէր Իլէ
սարալմըշ օլունգ Եսկի տիւնէանըն, կէշ.
միշ վազըրթարըն եանըլ Թարիլէրի Իւ.
զէրինտէ եիւրիւմէմէղ օլունգ Իլի.
տէն Ֆարգ Իթմիշ Խաթ. վէ Իլթէ պու.
թէսալվուրուն թէլէսիլի Իլէ, Բարալը.
ղըն տիւնէվի հիւքիւմէթիլին լաղվ ու
նապէտիտ օլմալըն միւնսալ կէօրմիւշ
տիր.

Բարանըն տիւնէվի հիւքիւմէթիլին
պալթալ Խաթն Ֆէրման, 1809 սէնէսի
մախսանըն 17 սինտէ Իմգալանմըշ տըր.
1810 դեկտ. Իպթիստասըն միւշարի.
Իլհ հարօլէօն հազըրէթիլէրի գալանին
մէճիսի քիւնալար միւնսալթէթիլէ Ի.
րաա Իթմիլի նուլթուտա շու վէճհ
Իւգրէ տէմիշ տիր.

— Բամա հազըրնտա Իթմիլիալ Խաթ.
ճէկիւլ Թարիլի թէվարիլի պանա կէօս.
Թէրմիշ տիր. Բարալը, Իթալեանըն պիր
միւտարընա հաքիմ օլունգ գարը հալտէ.
Իթալեալ Իլթիլէն քեաֆֆէի հիւ.
քիւմէթիլէ Խաթիմ օլմու շար, վէ անլէ.
րէ Ֆէնալը Իթմէք Իլին քէնտի թէսի.
րալթը շալսիլէլէրիլի վու մանլը շար տըր.
Պու ճիւմէլ, րու հանի չօլանլար րէմիւ.
սինին թէլէսիլի րու հանիլին Իլթիլ.
գալթը Թանըրղըմտան, պու պիլիւք
մէնֆալթարը եալընը սէլէֆիլիմ պու.
լունան Ֆրանսա Իմրէրալթ օլարըն Բա.
րալարա վէրտիլէրի հիւքիւմէթի պալթ.
Թալ Իթմէքլէ անճալ ուզալարալի.
տիր.

Գափանին մէջիսի իմբերաթօրուն նութգունա գարշըզ թագաւոր իթտիյի լայրհասընտա շու վէճհ իւզըն ճէվապ վերմիշ տիր :

« Դայսեր . քէնտի քեաֆֆէյի գուվ վէթ վէ ապամէթինէ թէքարէն մալիք օ լարագ , քէնտինին օմանան հուգուգլա . րա րիսանէթ իտէտօր , քէնտի ազլ ու տի . րանէթի իլէ , ուխըն վէ տիւննէվի հիւ . քիւմէթին հուտուալարընր պիզգաթ քէն . տիլէր իշար իթմիշէր տիր : »

Տիմէքտիր քի Ֆրանսըզ միլէթ վէքիւ . լէրի իմբերաթօրուն պու պապտէ օլան բօլիթիգասընր պիլա միւճատէլէ վէ պի . րա մուճանաթ թահսին վէ գապուլ իթ . մէքտէ իտիլէր . վէ օլ վազթին տախիլի . ան Նազըրը Մ . տը Մօնթալիվէ , պիլա ֆիւթուր գափանին մէջիսին մէմալի քին աշվալընա տայիր . պիր պէտաննամէ թագաւոր իտէրէք , Բաբանըն տիւննէվի հիւքիւմէթինին պաթթալ օլմասընր շու աթիտէքի վէճհ իւզէ թարիֆ իտէպիւ . միշ տիր :

« Իմբերաթօր հազընթէրի , քէնտի գարարընտա գափի տուրարագ , Լարպր եէնիտէն վիճուտէ կէթիլմէքտէ օլան ա . ցիմթօլթիգա ուսուլինին թէրագըր պուլ . մասը իլին լազըմ կէլէն շէյի իճրա իթ . միշ տիր . Լաքին մէպտէյի րուհանիտէյէ թօգանմալը տըր :

« Բաբալարըն տիւննէվի հիւքիւմ տարըղը , մէզհէպէ նէ տէրէճ : ֆէնա . լըգլարը մուճիպ օլմուշ օլտուղու աւմէ . նին մալիւմիւ տիւր , Էկէրչի պու հիւ . քիւմաարըղը օլմուշ օլմագսա իտի , Էվ . րօքանըն նըսֆը Գաթօիք քիլիսէսինտէն ալլըմագ իտի : Մէզհէպին ֆայիտէլէրի իլէ մէմալիքին մէնֆաթլարընր պիրպիր . լէրի իլէ իթիգաճ իթտիրիպ , վէ քիլի . սէյի պու գատար պիլիւք պիր թէհի . քէտէն գուրթարմագ իլին աւճագ պիր թէտպիր վար իտի . շէյիէ քի , Ս . Պե . րոտուն խալիֆի Ս . Պետրոս կիպի րու . հանի չօպան օլմալը իտի : Բաբալար եա . լընըզ մանլարընր սէյսմէթի վէ րուհա . նի խուսուսլար իլէ մէշղուլ օլտուգ , ա . րագիլին հուտուալ միւճատէլէրի հիւ . քիւմաարըզ Էքթեթարիլի , վէ տիւննէ . վի թէսափլուրարը իլէ օլտաշմագտան պէրթարաֆ օլմալարը լազըմ իտի :

« Կիմտի տիսէք տիր քի , մէզհէպի , քէն . տուլէ եապանճը օլան շէյլէրտէն ալլըրա . րագ , ինճիլի Շէրիֆին ասու հալը թա . հարէթինէ վազ իլլէմէք պիր իլիլէք իթ . ճէք տիր :

« Իմբերաթօր հազընթէրի , իւշ չա . թալը թաճըն (Բաբալար իւշ չաթալը թաճ գօրլար) հուգուգուճու հիշ պիր վազըթ թանրմանաճագ տըր , Հազընթի իտա թարաֆընտան քիլիսէ չօպանլարընա վէրիլիշ օլան րուհանի մէմուրիլէթտէն պաշգա պիր շէյ թանըմագ : »

1814 սէնէսիյուճիս 11 ինտէ Գափ . նին մէջիսինին քիւշատընտա իմբերաթօ . րու միւշարիլէյի հազընթէրի շու վէճհ իւզըն սէյլէմիշ տիր :

« Մէզհէպ մատտէլէրի չօգ տէֆա պիր իւշիւնճիւ րատտէտէ պուլուճան մէմա . լիքին մէնֆաթլարընա գարըշտըրըլպ ֆէտա օլուճուլար տըր . Էկէրչի Էվր . պանըննըսֆը Բաճա քիլիսէսինտէն ալլը . մըշ իտէ , պիւթիւն տիւննէվա պիտ օ . լան մէզհէպ մէպտէլէրի վէ սահիհիլէր . րի իլէ , իթալեանըն եալընըզ ուֆագ պիր քէօշէսինէ մախտուս օլան մէնֆաթ վէ Էքթեթարլար պէյնինտէ , տայիմա հիւքմ իտէկէլէն մուգալիլիք վէ ուլղուճուգ . լուգտան նէշէթ իթմիշ տէնիլէպիլի . Պէն պու րէգալէթին Էօնիւնի ալտըմ . Պէն Բօմանը Մէմալիքիմէ իւշագ իլլէտիմ : »

Գափանին մէջիսի շու վէճհ իւզըն ճէ . վապ վերմիշ տիր :

« Էֆէնտիմ , մէզհէպին տիւննէվա իւ . գէրինտէ հիշ պիր հիւքիւմէթէ կէօղիւ . օգ տուր . ս' մալի պուլուճուղու հալ . տէ , քէնտի ալլընըն խարիճինտէ օլան քեաֆֆէյի հուգուգլարը րէտտ իտէր . վէ իթաթ իթմէքիլէ տահա գրեալտէ աղիմ պիր հէյնէթ վէ իպրէթ վիլմէք իֆ . թիխարը իլէ , եալընըզ պիլիմ խաթա վէ կիւնա հարրմըղտան պաշգա հիշ պիր շէյ . տէն ազատէ գալմագ իսթէմէգ : »

« Պիրինճի Նաթօլէօնուճ իշ պու րօլի . թիգասը իլէ , ալլըն խալիֆի պուլուճան իւշիւնճիւ Նաթօլէօնուճ բօլիթիգասը պիր պիրլէրինէ նէ գատար թապան թապանա մուգալիլ օլտուղու աշիքեթար իտէտէ , պու . ճիւմէ թէաճճիւպ իթմէլի տէյիլ տիր . գրա իւ շիւնճիւ Նաթօլէօն , բաթաղար սա . Էսինտէ իմբերաթօրուգ թաճըն Էլէ կէլիլէպիլիշ օլտուղուճուճան , նանքեթ . լուգ իթմէքէրէք Բաբա հիւքիւմէթինի թասահուպ իլլէմէսի թապիլի տիր . Լա . քին պու թասահուպ իթմէսի իլէ քէնտի . սինէ եախտ Ֆրանսա եալիլիք քէտըր . լէր կէլմէսի իհթիմալտէն իմիշ , կէօրիւ . նիւր քի ճիլվիլիք պուլարընը վազի . ֆէ իթմէքտէ տիր :

« Պու կիւնքի կիւն իթալեա իլէ Ֆը . րանտա աաթիլինին պիրպիրլէրինէ չաթը . մասը պինէլ եազըն կէօրիւնմէքտէ , վէ պէլ քիտէ պիլ պու սաթըրլարը եալտը . ղըմըզ վազըթ օնլար օրատա ճէնքլէշմէք . տէ տիրլէր . պէյլէ պիր թէհիլէթլէ վա . ղըթա Ֆրանսըզ տէվէթի Բաբա հիւ . քիւմէթինի թասահուպ իթմէսի իլէ , պիւթիւն իթալեա եալընքին քալըն խապիմ իթմիշ տիր , Լաքին իթալեա եա . լընըզ գալտըղը հալտէ , Ֆրանսըզ քէնտի . եաթըղընր պիլզգաթ քէնտիսի պօզմանա միւգթէտիլ օլմագ իտէտէ , ումուճէն գանն օլուճուղուճա կէօրէ արգասընտա Բրուտիա տէվէթի պուլուճուղուճան ,

վէ շաքէտ շու մէտէլէնին պիր ալէվլէլ պիր սուրէթի հասէնտէ հալ ու թէա . վիլէսինէ մուգալիլիպ օլուճամանըպտա , Բրուտիա տէվէթի տախի ճէնկ արասըն . տա միւտալէլէյէ չըզըշմագ օլուր ի . սէ , պու ճէնկ պիւթիւն Էվրօթեա տի . րաթ իտէճէկինտէ պիլզճէ շիւրհէ օգ տուր , վէ իշլէ շիմտիկէ գատար հէր պիր տէվէթ զաթէն թէտարիքեաթը հարպիկէտէ պուլուճուճալըր հալտէ , պու կիւնլէրտէ իտէ պիր զաթ տահա ղիւտտէ դայրէթլէ աճէլէ ճէնկ հազըր . լուգլարը կէօրմէքտէ օլտուգլարը պու սէյ . լէտիլիլիլիզէ պիր տէլիլի գափի սաեթլաա սէգա տըր :

« Վիլէնտաւն ալլըն խապէրլէրէ կէօրէ , Միւթէվէֆա Մէքսիգա իմբերա . թօրու Մագալիլիլէնին գէվճէսի Շարլօ . թուճ սըհհէթի քէմալ մէրթէպէ իլի . լէշիշ տիր , Էթօրիւնիւր քի , քէնտի իւզէ . րինտէ օլան մէճնուճիլէթ վէ քէրիշանի . Էթ քեամիլէն տէֆ օլմուշ օլուպ , Լա . քին գուվլէյի հաֆըղէսի (յիշողութիւն) գալլըֆլանմըշ տըր , վագաա պազը տէֆա , կէշմիշ վագըթլարըն պազը հալլէրինի տէր խաթըր իտէպիլմէքտէ օլտուղուճ . տա , թէքմիլէն վուգուաթը հիքեաեթ իթմէքտէ տիր :

« Պազը տէֆա Մէքսիգա տա պուլուճան պապը զաթլար իւզէրինէ մալիւմաթ իս . թէմէքտէ , վէ չօգ տէֆա Միլաճուճ վէ Լօրէզ իսիմլէրինի թէլէֆֆիլիք իտէրէք , իմբերաթօրա ղաեթլէ տօթ օլտուգ . լարըն պէտան իլլէմէքտէ տիր :

« Միւմալիլէյիս իլին թրիւսմէնին հա . վասը տահա իլի կէլմիշ օլտուղու ալլա . շըլմըշ օլմագին , գըշ մէվսիմինտէ հալա . պը տահա սըճագ պիր մահէլէ կէօթիւր . մէքիլիլի թապիպլէր թէրթիպ իթմիշ օլ . տուգլարընտան , մէրգուճիլի եա Մա . տէրէ վէ եախտ Պալէար ճէգիլէլէրին . տէն պիրիսինէ նազլ իթմէք թէսափլուր օլուճագտա տըր :

« Լիպէրթէ նամ ղագէթանըն գալ . ինճէ , պու տէֆա Սէմ իլէ Բուտիա տէվ . լէթլէրի պէյնինտէ պիր ահտանմէ իմգա . լանմըշ տըր , Շէյլէ քի , Բուտիա տէվ . լէթի Շիր-Ալի-Խանըն , Աֆխանիսթան թախ . թընա կէշիպ , Գապուլ Էեալաթընը Էլէ կէշիլմէսինէ մուգալիլիլի իտէճէք , վէ Աճէճ հիւքիւմէթի տախի , պուլուճ թէ . շէպիլիւսաթընա եարտըմ իտէրէք , իր . մէթինէ մուգալիլ , Տօթ-Մէհմէտ . Խան գէմանընտան պէրու Աֆխանլարըն ղապթ իթմիշ օլտուգլարը Հէրաթ Էեա . լէթինի ալաճագմըշ , կէօրիւնիլ քի , մէզ . քիւր ղագէթանըն պիլտիրտիկի պու խա . պէրլէր րէսմի տիրլէր :

« Ալթըրիա իմբերաթօրունուճ ֆա . րիսէ մուվտէլէթինտէն Էվլէլ , լորտ

Լայնա ճենապլերինին ինկիլթերրա տէվէ-
թի թարաֆընտան փարիսէ պաշ սէֆիր
թայինն օրունասը խուսուսուսունտան, Ա-
վսթրիա, Ֆրանսա վէ ինկիլթերրա տէվ-
լէթիւրի պէյնինտէ մուհիմմ մէշվէրաթ
վէ մուխապէրաթ օրունաճաղը թախմին
օրունադտա տըր:

— Գնդորտաթ օ մատտէսինտէն տօ-
լանր, 23 նէֆէր փիւկոպոսլորըն Ավսթ-
րիա իմրէրաթօրունա թադտիմ իթտիք
լէրի լայիհա ինն, մէրգուման փիւկո-
պոսլար կէրէք իմրէրաթօր թարաֆըն-
տան վէրիին ճէվապ իւր, վէ կէրէք Ե-
հաթի թարաֆընտան քէնտիլէրէ գարշը
էֆքետր իզհար օրունասը իւրէք ֆէ-
նա սուրէթտէ քիւշիւք տիւշիւշէր տիր,
ինթէրնասիօնալ նամ դապէթանըն պի-
տիրիլինէ կիօրէ, Վիեննա սօզազլարըն-
տա Եհաթի թօրլանարաք բարասլարա գար-
շը խուսուսէթ կէօթէրմիշէր, վէ մէմա-
լիքին հէր պիր էեալէթինտէն խայիճէ
մահգէրլէր կէլիպ, Գնդորտաթօնուն
պիւսպիլթիւն պաթթալ օլմասընը իս-
թիտա իլէմէքտէ տիրլէր:

— Ինկիլթերրաթ ֆէնիսնլարըն թափը
աւ հարաքեաթը կիւնտէն կիւնէ տահա-
զիտտէ Եհաթինն պիհուկուրու ղուենու
մուճիպ օլմագտա տըր, թայմըզ դազէ-
թասընըն պիտիրաթիլինէ կէօնէ, ֆէնի-
անլարըն հարաքեաթընտան էն պիտտէ
գօրդուլմագտա օլան մահէլէրէ ասաքիր
կէօնտէրիլմէքտէ տիր, Կէլէն աւըն 18
ինտէ Մանշէսթէրտէ վուգու պուլան
գարընըզ ըշլարա սէպէպ օլան ֆէնիան
լարըն տափասը իքի նէֆէր հաքիմլէրէ
իհաթ օրունուպ, պու աւըն 28 ինտէ մու-
հաքէլէրլինէ պազըլմաղա պաշլանա-
ճաք իմիշ:

Կէօրիւնիւրքի, ֆէնիանլարըն իթտիք-
լէրի պաշգալարընա տախի սիրաաթ իթ-
մէքտէ տիր, կէլէն կիւն Լօնտաաա տա-
իսի ալիս պիր հալ վուգու պուլմուշ տուր,
պիր գաշ նէֆէր սահիպ ծիւնհալէրին
մուհաքէլէսի օլուպ պիթթիլթիւն սօնրա,
մահպէսէ կէօթիւրլուլէք իւզրէ իքէն, Ե-
հաթիւն իքի իւշ Եիւզ նէֆէր գատար
քէսան մահքէլէ պափուսունտա թօր-
լանմըշ, պապթիլթիլթիւն էլինտէն գուր,
թարմադ իսթէմիշլէր, վէ սըրգաթ թէօհ-
մէթի իլէ մահպէսէ հիւք օլունմուշ օ-
լան պիր գարընը հէման գուրթարաճա-
լար իմիշ իսէտէ, պապթիլթիլթիւն գաեթթ
տիգգաթը տափանըպ հիւճիլթիլթիւն գար-
շը գոյմուշ օլուգ գլարընտան, մէրամա-
լընա մուվաֆիաք օլմամըշլար տըր:

— Բուսիա խարիճիւն նազըրը բըննս
Կորշաքօթ ճենապլերի, 70 հաշընտա օլ-
տուլու հալտէ, գոճասընտան պրազըլմըշ
օլան 24 հաշընտա պիր գարըն իլէ պու-
տէֆա ագտը իզտիվաճ իթմէք իւզրէ ի-
միշ, Բուսիա իմրէրաթօրուն պիր միւ-

թէպէր տիւգաեը մէրգումէ գարըն իլէ
էվէնմէսինտէն գուրթարմագ ինն, պու-
նա միւսաատէ իտէրէք իճրասընա մու-
ափէնէթ իտէօր տէրլէր:

Ա Չ Դ Ա Յ Ի Ն

Շու աթիւտէքի մէրթուպուն նէշրի
թարաֆընդտան իսթիքճա օլունմուշ օլ-
տուլունտան պիթարաֆըքլալայնէն տէրճ
իտէրիք:

... խաբադիր:

Սեպտ. մէկին Արժ. Ե ֆորձտու Ե Տիգ-
րանեան Մկրտիչ վարդապետը Պօլիսէն Սըր-
բազան Պատրիարքի կոնդակաւ քաղաքս Ե-
կաւ Չէյթուրի վարժարանի հաստատութեան
Եւ բարեկարգութեան համար օտակ հաւա-
քելու (Տար երկինք որ ճշմարիտ եղած ըլ-
լար, Եւ Չանաք-Քալէի Տէր Պօղոս պապին
հաւքած օտակին քովը չերթար) որ
եռեռուն Եւ վեց օր քաղաքս նստելով տեղ-
ւոյս Քաղաքական ժողովոյ մեծ. անդամոց
արտօնութեամբ Արժ. Տէր Յակոբ Պալա-
պանեանի միջոցաւ Եւ ձեռամբ (Իրան 100
ղուրուշէն) ամբողջ 8400 զուրուշ յիշեալ
վարդապետին ձեռքը յանձնուելով մեկնե-
ցաւ քաղաքէս, ընդունած օտակին համար
անդորրագիր մը տալով, որուն պատճէնը
ներկայ ազգարարութեանս հետ ազատասէր
լրագրոյ մէկ անկիւնը գետեղել բարեհա-
ճելիք կը խնդրեմ իւր ընդհանուր Ազգիս
... խաբադիր, թէպէտ խիստ փափաքելի
է ինձ երբեմն Ազգ. կարեւոր տեղեկու-
թիւններ հաղորդել ձեզ, բայց որ Եւ իցէ
պատճառներ արգելք կըլլան իմ այս սիրելի
փափաքս յազեցնել, ուստի այս անգամ յե-
տադայ փոքրիկ խորհրդածութեանս միայն
բաւականանալով ինձ ներողամիտ ըլլալիդ կը
խնդրեմ, Բարեկամներէս ոմանք անցեալնե-
րը ինձ կը հարցունէին թէ ի՞նչու համար
Տիգրանեան Մկրտիչ վարդապետի քով չեմ
երթար, ինչպէս չառերը կը լաճախեն գի-
շեր ցորեկ, պատասխանեցի թէ ես յիշեալ
վարդապետին հետ բարեկամութիւն չունիմ
արդէն, թէեւ իրեւաւ ազգային անհատ մը
կրնամ առանց բարեկամութիւն ունենալու
ալ երթալ, բայց ստիպողական գործերս ինձ
կարգիւն ժամերս ունայն տեղը չը վառնել,
այս խօսքիս վրայ Պ. Տ. Գ. ազգասէր բա-
րեկամս քիչ մը խիստ կերպով ըսաւ ինձ թէ
աղբեր, դու ալ չեմ գիտեր ինչ գաղափարի
կը ծառայես, այսպիսի ազգասէր Եւ դոր-
ծունեայ գիշեր ցորեկ ազգիս բարօրու-
թեանը անձնուիրաբար ծառայող վարդա-
պետի մը քով երթալը միթէ ունայն տեղը
ժամ վառնե՞լ է. — Այո՛, ըսի իրեն մեղ-
մաբար, վասն զի ինչպէս ուրիշ չառ վար-
դապետներ, ահա այս ալ իր գրպանը լեցը-
նելու համար ելած ասդին անդին ժուռ գա-
լու, Չէյթուրի վարժարանի օգնութեանը
համար նուէր հաւաքելու պատրուակաւ
գիտե՞ք այս վարդապետը եպիսկոպոսանա-
լու համար ստակ գիգելու Եիւր է, Չէյ-
թուրի խեղճ Ազգ. մանկան լուսաւորելու
պատրուակաւ, Պատասխանեց Պ. Տ. Գ.

թէ չեմ կարծեր որ վարդապետին այս ըրածն
ալ խաբէութիւն մը եղած ըլլայ, վասն զի
Սրբազան պատրիարքի կողմէն կոնդակ ու-
նի. այն ատեն խնդուկս չը կրցի բռնել Եւ
ըսի իրեն, Կօյիշե՞ա ատկէ քանի մը ամիս
յառաջ Չանաք-Քալէցի Տէր Պօղոս պապան
ալ Չանաք-Քալէյի հրկիզելոց համար ստակ
հաւքելու եկաւ. չէ՞մ որ այն ալ Սրբա-
զան Պատրիարքի կողմէն փառաւոր կարմիր
կոնդակ մը տննենայէն ի գատ, ժապաւեն-
եալ Եւ կնքեալ տետրակ մ'ալ ունէր նուի-
րատուաց անունները արձանագրելու հա-
մար, Եւ միթէ մոռցա՞ք, դուք չէի՞ք աս-
կէ ամիս մը յառաջ Պօլիս երթալու ատեն-
նիդ Չանաք-Քալէ ելլելով տեղեկացեր էիք
թէ յիշեալ Տ. պապան նոյն հաւքած դրամով
իրեն իոյակապ կազմիր տուն մը շիներ Եւ
փառաւորապէս մէջը նստեր կեանք կը վարէ,
միթէ դուք չէի՞ք նոյն ատեն ինձ ըսողը, թէ
իմ բոլոր բարեկամներուս պիտի ըսեմ, եթէ
երբէք պատահին, կղերի ձեռամբ ողոր-
մութիւն տալէ զգուշանան, Եւ հիմայ դարձ-
եալ ձեր ազգատիրական եռանդը ձեզի խա-
բել կըտայ այնպիսի չահամու վարդապետի
մը մեղրանման խօսքերէն որ ես, Եւ Պօլսոյ
հասարակութիւնը լաւ կը ճանչնայ զինքը,
ի մօտոյ լսած Եւ տեսած են իր գործերը
... իր հաշքները ... իր ... Եւ Պ. Տ.
Եւ այսպիսի խօսքերով բաւական ժամանակ
անցունելէս յետոյ մեկնեցանք մէկզմէկ:
Մէկ քանի օրէն յետոյ արժ. Տ. Յակոբ հօր-
մէ վարդապետին տուած անդորրագիրը ու-
ղեցի. Եւ զարմանօք կարդացի մեր «ազ-
գասէր Եւ անձնուէր» Մկրտիչ վարդապետի
գրած աս նշանակութեան արժանի տողերը
թէ «Երեռուն Եւ վեց օր Չէյթուրի քաղա-
քէս մէջ նստելով սպասաւորով, բոլոր օ-
րակն ծախսերնս մեր քսակէն ընելով,
«միտակ ութը հազար հարիւր զուրուշ արժ-
«Տ. Յակոբ Պալապանեան քահանայի ձե-
«ռամը ընկալայ, որ մեր ծախքերն ալ յիշ-
«եալ գումարէն պիտի ելնէ հաշիւը տրուե-
«լու ժամանակ եւն. եւայն» Սենք ա-
մենեկին բան մը ըսելու իրաւունք չունէ-
ինք Եւ պիտի չունենայինք, եթէ իրեն
անձնականին համար տրուած ըստակներն
ալ իբր նուէր հաւաքած 8400 զուրուշին
վրայ աւելցուցած ըլլար, Եւ այն ատեն ի-
րաւունք պիտի ունենար (ինչպէս որ ան-
դորրագրոյն մէջ գրած է) 38 աւուր ու-
նեցած օրակն ծախսը Չէյթուրիցոց համար
հաւաքուած օտակէն առնելու. վասն զի Ե-
թէ իրեն առած ստակները հաշիւի առնուե-
լու ըլլուի, չէ՞ թէ 56 օրուան ծախսը, այլ
մինչեւ Չէյթուրի երթալու ծախսը անգամ
ելած է կարծեմ, վասնորոյ 8400 զուր. ողջ
դրամը Չէյթուրիցիք ամբողջապէս ուղեւու ի-
րաւունքը ունին, Եւ այս իրաւունքին ի-
րենց հանչողունել տրուած է արդէն յստակ
նամակաւ մը, որովհետեւ տեղւոյս ազգային
երեւելիներէն իրիքճի մահտեսի Բակոբ ա-
ղան միայն 15 հատ Օսմ. իրա տուած է, դոր-
ինքը չկրնար ուրանալ երբէք. Սըվազեա
Ստեփան աղային տունը երեք օր մէկզմէկու
վրայ խաչանագիստ ընելով առած ... ները,
Էթիզեան խաչատուր աղայն ... ները

... ևր ... եւրը, անշուշտ կը յիշէ
« ազգասէր » հայրիկինս, թող զկանայս եւ
զմանկտիս որ գիշեր ցերէկ առաջնորդարան
կը դիմէին մէծիտներով, լիրաներով, անու-
շեղէններով, խուկներով եւ մոմերով յիշեալ
որբազան հօր հրաշքները տեսնելու սինյու-
սով, եւ մինչեւ քաղաքէս մեկնելը միամիտ
հասարակութիւնը ակնդէտ կսպասէր հրա-
շագործութեանց կատարուելուն, խեղճ հա-
սարակութիւն, միթէ չզգացիք մեր համա-
ւաւոր հրաշագործ Ս. հայրին ցուցուցած
հրաշքը, միթէ հրաշք մը չէ՞ր, եւ չէր հա-
մարուէ՞ր, այսպիսի շուկայական նեղ պա-
րագաներու մէջ կակուղիկ եւ կոռիկ լիրա-
ները գրպանել ու փոսորելը, ե՞րբ եւ ուր-
կէ՞ հաշիւ պիտի պահանջէք, որբազան Պատ-
րիարքէ՞ն, որ կոնդակ տալուն համար մեծ
պատասխանատուութեան տակ կիյնայ, նոյն
խոկ Տիգրանեանէ՞ն, որ գուցէ հոգի տուողը
անգամ կը մտածէ թէ ի՞նչպէս պիտի պա-
հանջէ, հապա ասոր ճարը ի՞նչ է, ի՞նչ պի-
տի ըլլայ, ուղղակի Զէյթունցի իշխանաց
գրել պէտք եղածը, եւ թո՛ղ հասկնայ Տիգ-
րանեան վարդապետը թէ իզմիրցիքալ ա-
ւելի հրաշագործ են քան զՏիգրանեան, թող
հասկնայ թէ սուտ ազգասիրութիւնը պատժե-
լու կերպը գիտէ
14 հոկտ. 1867 իզմիր հասարակութիւնը
Զմիւռնիա

ՊԱՏՃԵՆ ԱՆԴՈՐՐԱԳՐՈՅ

Ս. Պատրիարքի կոնդակաւ, Ունիոյ բա-
րեկալգութեան վարժարանաց եւ մանկանց
ծախսը հոգալու համար նուէր մը հաւաքելու
առթիւ եռեսուն եւ վեց օր Զմիւռնիա քա-
ղաքիս մէջ նստելով՝ սպասաւորով, բոլոր օ-
րական ծախսերնս մեր քսակէն ընելով՝
մինակ ութը հազար հարիւր զըշ. արօ. Տ.
Յակոբ Պալապանեան քահանային ձեռամբ
ողջ դրամ քաղաքիս նուէրը ընկալայ, որ
մեր ծախքերն ալ յիշեալ գումարէն պիտի ել-
նէ հաշիւը տրուելու ժամանակին. տուի
անդորրագիրն ի միամտութիւն ինքեան.

Մկրտիչ Վ. Տիգրանեան

Նաեւ չորս հարիւր երեսուն եւ հինգ հատ
թէ կազմեալ գիրք եւ թէ տետրակներ եւ
հեղաբան եւ քերական եւ երկու թօփ պատ-
մայ եւ մէկու կէս թօփ կտաւ (Ամէրիգա)
ընկալայ.

6 Հոկտ. 1867 Զմիւռնիա.

Ս. Վ. Տ.

— Պազը խայրիւհազ զաթ թարափըն-
տան փրկիչ պիշարէկեանը իշին իհտա վէ
իրսալ գըլընան շու աթիւն զգեք իեանէ.
էրհ մա մէմնուիյէ վէ թէչէքքիւրի ա-
վիմ իլան իտէրիզ.

Յարութիւն աղա Այվազեան 60 ղշ.

Նազարէթ աղա Գարամաճեան թարա-
փընտան փրկիչ խաւթախանէսի իշին իքի
ատէտ իման աղաճը.

Փիրասոնու խաչիկ գաբտան թարա-
փընտան 200 ղուրուշ տիյէրիտէ օլա-
րագ 5 ատէտ քիւրիշ, 15 փարչա գարա
աղաճ վէ ճէվիզ թահտալարը տախի իհ-
տա գըլընմըշ տըր.

— Եարընքի կիւն իւսկիւտար Ս. Կա-
րապետ քիւսէսի քարոզիչի գեր. Արիս-
տակէս եպիսկոպոս հաղրէթլէրի, Եէտի-
գուլէտէ քեային խաւթանէմիզ քիւսէ-
սիւտէ գուտաաթը շէրիֆ թագալիս իտէ-
ճէք տիր.

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ԱՅՐԵՄԵՋԸՆ ՄԱՍԲԵԼԻ ԱԶԵԶԼԵՐԻ

Վ. Ե

ՏԻՎԱՆԵԼԵՐ ԻԼԷ ՏԻՆՍԻՉԼԵՐԻ

Ե Ա Ռ Օ Տ

ՍՕՖՈՒԼՈՒԴՈՒՆ ԳՈՐԳԱՆԱՐԸ

Պէյ-օղլուտա թէքքէնին գարչըսըն-
տա քիթապճը Մ. Վիքին 478 նումէրօ.
լու մաղապսընտա, վէ իսթանպուլտա
Մահմուտ քաչաւտա ֆիւլքէի իսանն
գարչըսընտա, քիթապճը Կաֆաֆեանն
տիւքքեանընտա, Տիւլան եօլու Օղճու-
լար պաշընտաքի քէսլապճը տիւքքեանն
գարչըսընտա, թիւթիւնճիւ հաճի վար-
դերէս աղա Տէմիրգարուլուեանն նիւ-
մէրօ 22 տիւքքեանընտա 10 ար ղուրուշա
սաթըմագտա տըր.

ՎԻԵՆԱ ԲԻԱՆԳՕԼԱՐԸ

Ավսթրիա տէվլէթի թարափընտան թէ-
էմին օլունուշ օլուուղու հալտէ, Վի-
էնանն հէր նէվի բիանգօ աղսիօնլարը
վէ բրօմէսլէրի Գալաթաւտա Գոմիսիօն խա-
նը գարուտու եանընտա Նօ. 8 միւսիւ
Տ. Գորիչօնէր մաղապսընտա ֆիւրու խթ
օլունմագտա տըր.

Մէրգուճ Մ. Գորիչօնէրին հիշ պիր
քիմսէ իլէ շէրիքիկի օլմաեւրպ, վէ սաթ-
տըղը պիլէթլէր իւգէրինտէ (օթանթի
սիթէ կարանլի բաւ Տ. Գորիչօնէր խան
միւնիսիբալ Նօ. 8 կալաթա Գոնսթան-
թինօրը) եանի գալպ օլմաեւաճաղը Տ.
Գորիչօնէր թարափընտան թէէմին ղը-
լընմըշ մաղապսընտա պիր եէշիւ պէյպա
մէօհիւր պասըլմըշ տըր, վէ հէր պիլէթ
նիւմէրօ իլէ գայտ օլունմուշ օլուուղուն-
տան, մէօհիւրսիւզ վէ գայտ օլունմա-
մըշ պիլէթլէրի քէնտի մաղապսընտան
չըգմըշ կիպի թանըմաեւաճաղընը խասսէ-
թէն իլան իտէր.

ՎԻԵՆԱ ԲԻԱՆԳՕՍՈՒԻ

Ավսթրիա տէվլէթի ֆէխիմէսի թարա-
փընտան թէէմին օլունուպ Վիլնիւսաւ պու-
լունան միւթէպէր բիյանգուարըն կէրէք
« բոմէս » վէ կէրէք « ռօլ թապիր օլունան
անա պիլէթլէրինտէն եանի գուբօնու գու-
բօնուզ վէ սայրէ, Տէրի-սաաթէթտէ գու-
եուճուլար չարչըսընտա Գարամանը օլու-
սօգաղընտա Ն. 26 Պաղտալեան Մկրտիչ
աղանըն տիւքքեանընտա ֆիւրուլթ օլունուր.

Պու կիւնլէրտէ պազը զաթլարըն քէնտի
ինթէրէսսօլարը իշին իթիկի իլանլարըն-
տան ահալիտէ ղուհուր իտէճէք վէսվէսէսի-

նին էաաաղ օլուուղունու անլաթմագ իշին,
մէրգուճ Մկրտիչ աղա տախի. քէնտի տիւք-
քեանընտա սաթաղը պիլէթլէրի, սապըզը
վէճի իւզրէ տէրիսի, նիւմէրօսու վէ իսմինի
տէֆթէրտէ գայտ իթտիքտէն մաաաա միւհ-
րի մախսուու իլէ թէմիւր իտէճէք տիր.

Պու տէֆա ալաֆրանկա ղեկտեմբեր 1
տէ Վիլնիւսաւ չէքիլէճէք օլան « Նիւսա
լօզ » բիեանգօնու կէրէք բրօմէս վէ կէ-
րէք լօզլարը տախի մէզքիւր տիւքքեանաւ
վէ կալաթա Գարապէօլտէ սինեօ Սօթիւ-
քի բօնճարեաւը էօնիւնտէ սարաֆ լօզմա-
կէօզեան հաճի Յուկոբ աղա եէտի իլէ սա-
թըլըր, պիլէթլէր 22 1/2 ղըշ. լիրա Պամանը
100 ղըշ. հիսապը իլէ. իւպու բիեանգօ 800
քիլի գաղանճագ օլուպ, իւք չըգան Նօ.
250,000 վէ էն ուֆաղը 150 ֆիօրին գաղա-
նաճագ տըր.

Պուլարտան ղիւտտէ մալիւմաթ իսթէ-
յէն զաթլարըն Մկրտիչ աղա Պաղտալեան-
նըն տիւքքեանընտա միւրաճաաթ իթմլէրի
իշին խասսէթէն իլան օլունուր.

ԵՃՁԱՅԻ ՄԻԹԵՆԵՎԻՅԵ ՄԱԹԵՆԻ
ՎԷ ՏԻԻՔԲԵԱՆԸ

Միւսիւ Վիլնիւցօ Ծանի օն ալթը սէնէտէն
պէրու Պէյ-օղլուտա էճաճըլըք սանաթը իլէ
մէշղուլ օլուպ, վէ մահէլի մէզպուրտա Աղաճա-
միսի ճատտէսինտէ վազը, վէ 67 նիւմէրօ իլէ
միւրագգամ տիւքքեանընտա պուլունան էճ-
ղալարըն խաւըլը. թէսիլիլի, վէ իճրաաթճա
տիգգաթ վէ չաբուլուղույա քէսպի չէօհ-
րէթ իթմիւրէքէն, մուախիւթէն իսթանպուլտա
չամիտիյէ թիւրպէսի իթթիսալինտէ 34 նիւ-
մէրօլու պիր էճղայի միւթէնէ վիլիյէ մաղապ-
սը տախի քիւշաւ իլիւմիշ իսէտէ, պու տէ-
ֆա մէզքիւր մաղապսընը քէօլուր պաշըն-
տա ինթիսապ գարչըսընտա վէ 7-ճ նիւ-
մէրօլա միւրագգամ պուլունան մաղապալա-
րա նազլ իլէ, պիր պիրինէ միւթթաւը պիր
էճաճը տիւքքեանընտա պիրտէ էճղայի միւ-
թէնէվիլիյէ մախգէնի քիւշաւ իլիւթիկինտէն,
իվրօրանն էն մէշղուր վէ էն միւթէպէր ֆապ-
րիգալարընտան տիգգաթը թամաէ իւզրէ ճէլպ
իլիւմէքտէ օլուուղու էճղալարը ղայէթ էն-
վէն ֆիւսթլա ֆիւրուլթ իտէճէկին ալէնէն
իլան իտէր.

Մէզքիւր տիւքքեանտա հէր կիւն միւ-
թէպէր հէքիմլէր հաղըր պուլունաճագ, վէ
սըհէթի ումումիլիյէ հէր ճիլէթլէ տիգգաթ
ու իգտամ իլիլիյէքէր տըր.

Վէ Պէյ-օղլուտա վազը տիւքքեանտա ի-
սէ, կիլէթլէրի տախի հէր սաաթ աաալ պու-
լունուպ, ինթիսաճաթ էհալիլի իճրա իտէ-
ճէք, վէ իսթէնիլիտիկի հալտէ մաքինա իլէ
պուզ տախի եաբաճագ տըր.

Ա Ր Մ Օ Ն Ի Ք

Չու հաճի խան գարուսուստա Նի-
զամեալըն 16 նիւմէրօլու մաղապսընտա
ֆարիս արմօնլիլէրինն էն ալեալարը ֆի-
րուլթ օլունմագտա օլուուղու իլան օ-
լունուր.

ՍԱՆԻԳ ՂԱՅԵՍԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԷՎԱՆՔ ԷԲԵԱԼՏԸՆ ՔԱՊԻԱՆԵՍԻՆՔ
ԳԵՌՈՂԵՆ ԵՐԱՆԻ ԵՐԱՆ, ԵՐԱՆԻՆ ԵՐԱՆԻ
ԵՐԱՆԻՆ ԵՐԱՆԻ ԵՐԱՆԻ 167.